

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 12CoP/27/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4420200871
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 06. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Soňa Zmeková
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2022:4420200871.2

Uznesenie

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Sone Zmekovej a sudkýň JUDr. Renáty Pátrovičovej a JUDr. Denisy Šaligovej v právnej veci navrhovateľky K. N., nar. XX.XX.XXXX, bytom R. XX, XXX XX R. U., zastúpenej spoločnosťou Advokátska kancelária Timoranská & Štofková, s.r.o., so sídlom Pribinova 9, 940 02 Nové Zámky, proti manželovi S. N., nar. XX.XX.XXXX, bytom R. XX, XXX XX R. U., zastúpenému Mgr. Janou Bartošovou, advokátkou so sídlom Kukučínova 23, 942 01 Šurany, o rozvod manželstva a úpravu výkonu rodičovských práv a povinností na čas po rozvode k maloletému T. N., nar. XX.XX.XXXX, zastúpenému kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny R. U., F. J. X, XXX XX R. U., o odvolaní manžela proti rozsudku Okresného súdu Nové Zámky č. k. 7P/31/2020-516 zo dňa 04.03.2022 takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti vo výrokoch II., III., IV., V., VI., VII., VIII., IX., X., týkajúcich sa úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu, a vo výroku XI. týkajúcom sa trov konania z r u š u j e a vec v tejto časti vracia súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom rozviedol manželstvo účastníkov, ktoré bolo uzavreté dňa XX.XX.XXXX a ktoré je zapísané v knihe manželstiev Matričného úradu R. U. vo zväzku XX, ročník XXXX, na strane XXX, pod poradovým číslom XX. Zároveň zveril maloletého T. N., ktorý pochádza z ich manželstva, na čas po rozvode do osobnej starostlivosti matky s tým, že obaja rodičia budú dieťa zastupovať a spravovať jeho majetok. Súd zaviazal otca prispievať na výživu dieťaťa po 300 eur mesačne vždy do 15. dňa toho-ktorého mesiaca vopred k rukám matky od právoplatnosti rozsudku. Styk otca s dieťaťom upravil tak, že otec je oprávnený sa s ním stykať: - každý nepárny týždeň v kalendárnom roku v stredu od 15:30 hod., kedy si ho prevezme zo školského zariadenia, do 07:30 hod. piatku toho istého týždňa s miestom odovzdania do školského zariadenia, - za tých istých podmienok otec každý párný týždeň od štvrtka od 15:30 hod. do nasledujúceho pondelka do 07:30 hod., - počas vianočných prázdnin v párnom roku od 23.12. od 17:00 hod. do 24.12. do 17:00 hod., v nepárnom roku od 24.12. od 17:00 hod. do 25.12. do 10:00 hod., každoročne 26.12. od 10:00 hod. do 17:00 hod., pričom dieťa si prevezme a odovzdá v určenom čase v mieste bydliska matky, - počas zimných prázdnin v párnom roku od 01.01. od 10:00 hod. do 06.01. do 17:00 hod., pričom dieťa si prevezme a odovzdá v určenom čase v mieste bydliska matky, - bežný styk sa bude realizovať každoročne od 27.12. do 31.12., okrem úpravy styku počas vianočných sviatkov a zimných prázdnin, - počas jarných prázdnin v nepárnom roku od pondelka od 10:00 hod. do piatka do 17:00 hod., pričom dieťa si prevezme a odovzdá v určenom čase v mieste bydliska matky, - počas letných prázdnin každý rok od 01.07. od 10:00 hod. do 10.07. do 17:00 hod. a od 24.07. od 10:00 hod. do 31.07. do 17:00 hod., pričom dieťa si prevezme a odovzdá v určenom čase v mieste bydliska matky. Súd zároveň rozhodol, že v rámci mesiaca júl sa bežný styk nebude realizovať. Matke uložil povinnosť dieťa na styk s otcom riadne pripraviť, odovzdať mu ho v určenom čase, a otcovi uložil povinnosť dieťa matke včas vrátiť. O trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na ich náhradu. Toto rozhodnutie súd prvej inštancie odôvodnil s odkazom na

ustanovenie § 23 ods. 1, 2, § 24 ods. 1, 3 a § 62 ods. 1, 2, 4, 5 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „Zákon o rodine“), článku 9 ods. 3 Dohovoru o právach dieťaťa a § 52 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilného mimosporného poriadku (ďalej len „CMP“).

2. V odôvodnení rozsudku súd uviedol, že navrhovateľka podala návrh na rozvod manželstva a úpravu práv a povinností rodičov voči maloletému dieťaťu, ktoré žiadala zveriť do svojej starostlivosti, otca zaviazat' na platenie výživného po 300 eur mesačne a styk neupraviť. Uviedla, že dieťa mali ešte pred uzavretím manželstva, že manželstvo bolo prvé roky harmonické, a to aj napriek veľkému vekovému rozdielu, ktorý je medzi nimi. Postupne sa však začali prejavovať nedorozumenia v rôznych oblastiach manželského života, prehĺbili sa názorové rozdiely na život, spolužitie a aj na výchovu dieťaťa, čo spôsobilo, že sa vzájomne citovo odcudzili a prestali spolu komunikovať. V dôsledku toho sa odsťahovala zo spoločnej domácnosti koncom júna 2020. V priebehu konania sa jej dňa XX.XX.XXXX narodila maloletá U. N., s ktorou je na rodičovskej dovolenke. Manžel na pojednávaní s rozvodom súhlasil a uviedol, že manželstvo bolo harmonické a usporiadané, až kým manželka nenadviazala mimomanželskú známosť a následne sa od neho odsťahovala. Súhlasil, aby dieťa bolo zverené do jej osobnej starostlivosti a on by bol zaviazaný na platenie výživného 150 eur mesačne s prihladnutím na dobu, ktorú syn trávi u neho. Na ďalšom pojednávaní však navrhol dieťa zveriť do striedavej osobnej starostlivosti a určiť výživné 150 eur mesačne. Kolízny opatrovník pre prípad rozvodu navrhol dieťa zveriť do osobnej starostlivosti matky, otca zaviazat' na platenie výživného v sume 250 eur mesačne a styk upraviť podľa dohody rodičov.

3. Po vykonaní dokazovania súd prvej inštancie konštatoval, že manželstvo účastníkov bolo uzavreté dňa XX.XX.XXXX a z neho pochádza maloletý T. N., nar. XX.XX.XXXX. Posledné spoločné bydlisko manželia mali na adrese R. U., R. XXXX/XX, a u oboch ide o prvé manželstvo. Rozsudkom Okresného súdu Nové Zámky č.k. 11Pc/25/2021-54 zo dňa 18.01.2022 bolo určené, že manžel matky S. N., nar. XX.XX.XXXX, nie je otcom maloletej U. N., nar. XX.XX.XXXX z matky X. K. N., nar. XX.XX.XXXX. Súd manželstvo rozviedol za súhlasného prejavu oboch manželov.

4. Pokiaľ ide o úpravu výkonu rodičovských práv a povinností voči maloletému dieťaťu na čas po rozvode manželstva, súd dieťa zveril do osobnej starostlivosti matky s odôvodnením, že sa o dieťa riadne stará aj od doby oddeleného žitia manželov a v jej výchove neboli zistené žiadne kontraindikácie. Otec dieťaťa pôvodne nemal námietky voči zvereniu dieťaťa matke. Súd pri rozhodovaní prihliadal aj na odôvodnené potreby dieťaťa ako aj osobné a majetkové pomery rodičov. Styk otca a dieťaťa upravil tak, ako sa rodičia dohodli.

5. Pokiaľ ide o pomery na strane navrhovateľky, táto je na rodičovskej dovolenke, od januára 2022 poberá rodičovský príspevok 383,80 eura mesačne a rodinné prídavky na dve deti v sume 51,76 eura mesačne. Má náklady na platenie hypotéky v sume 169 eur mesačne, nájomné 116 eur mesačne, elektrinu 30 eur mesačne, TV a internet 30 eur mesačne, R. 12 eur mesačne, splátky za auto 200 eur mesačne, elektrina na záhrade 30 eur mesačne, poistenie hypotéky 39 eur štvrtročne, poisťka na auto 600 eur polročne, poistenie domácnosti 51,90 eura ročne, mobil 30 eur mesačne a jej životná poisťka 70 eur štvrtročne. Pribudla jej ďalšia vyživovacia povinnosť voči maloletej U. N., nar. XX.XX.XXXX.

6. Čo sa týka pomerov na strane manžela, tento je spoločníkom spoločnosti W. P., I.W.V., R. U.. Spoločnosť P. & P., I.W.V., a spoločnosť P. & L., s.r.o., sú bez majetku. Pokiaľ ide o motorové vozidlá vo vlastníctve spoločnosti W. P., I.W.V., R. U., vozidlo F. I. bolo odstúpené inej obchodnej spoločnosti spolu s lízingom, vozidlo I. bolo predané, vozidlo J. I. je v majetku spoločnosti, avšak reálnym vlastníkom je lízingová spoločnosť, vozidlo H. je v majetku spoločnosti, jeho reálnym vlastníkom je lízingová spoločnosť a vozidlo J. I. je v dlhodobom užívaní sestry navrhovateľky. Priemerný čistý mesačný príjem manžela navrhovateľky v spoločnosti W. P., I.W.V., R. U., činí 122,21 eura, pričom on priznal reálne čistý príjem 800 eur mesačne. Jeho náklady na domácnosť sú 300 eur mesačne, v čom je zahrnutá elektrina, voda, plyn, kúrenie a nájomné. Býva v dome jeho sestry, hypotéku neplatí, mobil platí v sume 40 eur mesačne, stravu 150 eur mesačne, základné oblečenie 50 eur mesačne, základnú kozmetiku 20 až 30 eur mesačne, životnú poisťku 20 eur mesačne a TV 18 eur mesačne. Za hodnotu základného imania po 5000 eur predal spoločnosti P. & P., I.W.V., a P. & L., I.W.V.. Zostala mu len spoločnosť W. P., I.W.V., R. U.. Byt predal za 125.000 eur, pričom zostatok hypotéky bol 50.000 eur, a teda získal 75.000 eur. Ďalšiu vyživovaciu povinnosť nemá.

7. Čo sa týka maloletého dieťaťa, má bežné potreby na oblečenie, stravu, obuv, náklady v súvislosti s návštevou školy a aj mimoriadne potreby v súvislosti s jeho zdravotným stavom, ktoré celkovo činia 330 eur mesačne. Táto suma zahŕňa: družinu 13 eur mesačne, obedy v škole 25 eur mesačne, angličtinu 20 eur mesačne, cvičenie na udržanie pozornosti 60 eur mesačne, lieky, vitamíny a probiotiká 30 eur mesačne, kaderníčka 5 až 10 eur, oblečenie 20 až 50 eur mesačne, drogéria 30 eur mesačne, voľnočasové aktivity 20 až 30 eur mesačne, napr. na kino, poplatok na pupočníkovú krv 61 eur ročne, sporenie 10 až 20 eur mesačne, alikvotná čiastka nájomného 120 eur mesačne a elektrina 40 eur mesačne, strava mimo školy 100 až 120 eur mesačne, koncoročné výlety, ZRPŠ na jeden rok 30 eur a triedny fond na jeden rok 40 eur. Maloletý navštevuje aj logopéda a kožného lekára, pretože má atopický ekzém, pričom matka musí kupovať špeciálne prípravky a lieky a platí mu aj životnú poisťku.

8. Súd skúmajúc odôvodnené potreby maloletého dieťaťa, ako aj osobné a zárobokové možnosti a schopnosti rodičov s poukazom na výpovede účastníkov konania, dospel k záveru, že výživné v sume 300 eur mesačne je primerané jeho odôvodneným potrebám, ako aj osobným a zárobokovým možnostiam a schopnostiam rodičov. Ak totiž otec zaplatí výživné 300 eur zo svojho priemerného čistého mesačného príjmu, ktorý priznal v sume 800 eur mesačne, zostane mu ešte 500 eur mesačne, čo je o 281,94 eura mesačne viac, ako činí jeho životné minimum podľa zákona č. 601/2003 Z. z. o životnom minime v znení neskorších predpisov, podľa ktorého životné minimum na jednu plnoletú fyzickú osobu činí od 01.07.2021 218,06 eura mesačne. Okrem toho súd prihliadol aj na jeho celkové majetkové pomery, t. j. že má spoločnosť W. P., I.W.V., R. U., pričom za ďalšie dve predané spoločnosti dostal po 5000 eur. Z predaja bytu získal sumu 75.000 eur. Na druhej strane vyživovacia povinnosť matky je v súčasnej dobe plne vyvážená osobnou starostlivosťou o dieťa. Jej príjmom je totiž len rodičovský príspevok v sume 383,80 eura mesačne a prídavky na dve deti v sume 51,76 eura mesačne, pričom jej pribudla aj ďalšia vyživovacia povinnosť.

9. Pri úprave styku otca s dieťaťom súd prihliadal predovšetkým na záujem maloletého, ktorý spočíva v tom, aby citový vzťah dieťaťa k otcovi zostal zachovaný, pričom na výchove dieťaťa sa majú podieľať obaja rodičia, teda aj ten rodič, ktorému dieťa nebolo zverené do výchovy a ktorý na jeho výchovu môže vplývať jedine formou návštev. V danej veci sa rodičia zhodli na bežnom styku a aj na styku počas prázdnin a sviatkov. Pokiaľ otec hodnotne a pravidelne využije čas návštev, bude táto doba postačujúca, aby sa medzi ním a synom naďalej rozvíjal a upevňoval cit spolupatričnosti. Ak sa zmenia pomery, súd môže aj bez návrhu zmeniť rozhodnutie o výkone rodičovských práv a povinností alebo dohodu o výkone rodičovských práv a povinností podľa § 26 Zákona o rodine.

10. Proti tomuto rozsudku vo výrokoch týkajúcich sa úpravy výkonu rodičovských práv a povinností a o úprave styku podal v zákonnej lehote odvolanie otec, ktorý žiadal rozsudok súdu prvej inštancie zmeniť tak, že súd zverí maloletého T. N. do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov v intervaloch, ako je určené vo výrokoch III. až IX. napadnutého rozsudku, a zároveň súd výživné neurčí, prípadne ho určí v maximálnej výške 100 eur mesačne. V prípade, že by súd zotrval na posúdení, že dieťa má byť zverené do osobnej starostlivosti matky, navrhol určiť výšku výživného maximálne v sume 100 eur mesačne. Eventuálne navrhol napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Uviedol, že rozsudok je arbitrárny, bez dostatočného odôvodnenia, vecne nesprávny a vydaný v rozpore so skutočným ako aj právnym stavom veci; súd porušil jeho právo na náležité odôvodnenie rozhodnutia, na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a jeho rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Súd konštatoval celkovú výšku mesačných nákladov na výživu dieťaťa v sume 330 eur a z tejto sumy mu stanovil výživné vo výške 300 eur, čo znamená že matka má hradiť výživné len vo výške 30 eur mesačne. Podľa neho neobstojí argument, že matka sa o dieťa osobne stará, pretože ona zabezpečuje osobnú starostlivosť dieťaťa 15 až 17 dní v mesiaci, kedy mu rovnako ako matka aj on zabezpečuje stravu, ošatenie, kozmetiku, lieky, hračky, bývanie, vitamíny, voľnočasové aktivity, školské potreby a iné, pretože na stretávanie s otcom mu matka nepripravuje žiadne osobné veci. Na rozdiel od matky má ešte aj náklady spojené s realizáciou stretávania sa s dieťaťom, pretože výhradne on dieťa vyzdvihne a po skončení styku ho odvezie naspäť. Súd na jeho uvedenú osobnú starostlivosť mal prihliadať v súlade s ustanoveniami Zákona o rodine. Pri určení výživného súd nezohľadnil dĺžku jeho starostlivosti o dieťa. Pokiaľ hodnotil, že predal svoje 2 spoločnosti za hodnotu základného imania 5000 eur a že predal byt v jeho osobnom vlastníctve za 75.000 eur, tak jednorazový obchod nie je možné považovať za jeho príjem, a už vôbec nie za príjem stály a opakujúci sa, a súd nemal na jeho základe určovať výšku výživného. Pri predaji spoločností nemal žiadny zisk a vrátilo sa mu len to, čo do nich pri založení vložil. Byt predal z osobných

dôvodov a sumu získanú z predaja bytu musí investovať do kúpy iného bytu, aby si riešil bytovú otázku, lebo prechodne býva v dome svojej sestry, ktorej hradí nájomné. Majetkové pomery na strane matky sú síce aktuálne nízke, ale ona býva spolu s otcom svojho druhého dieťaťa a ten tiež prispieva na ich spoločnú domácnosť. Naproti tomu otec býva sám a celé náklady na domácnosť znáša výlučne on. Pokiaľ matka vedome a plánovane otehotnela s iným mužom, bola si vedomá toho, že jej vznikne ďalšia vyživovacia povinnosť. Bola to práve ona, ktorá odišla zo spoločnej domácnosti kvôli inému mužovi, súd to toleroval a presunul takmer celú vyživovaciu povinnosť len na neho ako otca. On už na pojednávaní žiadal o zverenie dieťaťa do striedavej osobnej starostlivosti, lebo sú na to vhodné podmienky a súd je povinný skúmať, či striedavá osobná starostlivosť je v záujme dieťaťa. V tomto smere však súd takto nepostupoval, hoci to urobiť mal. Obaja rodičia majú vytvorené vhodné predpoklady pre realizovanie osobnej starostlivosti, bývajú v primeranej vzdialenosti a syn je reálne spokojný s tým, že rovnaký čas v mesiaci trávi s otcom a rovnaký čas aj s matkou. Súd vytvoril situáciu, kedy otec v rovnakej miere ako matka zabezpečuje osobnú starostlivosť o dieťa a navyše sa podieľa na výživnom, ktoré pokrýva takmer všetky mesačné náklady na dieťa. Rozsudok neodzrkadľuje reálny stav a vytvára nerovnováhu v zákonných povinnostiach medzi rodičmi.

11. Navrhovateľka vo vyjadrení k odvolaniu otca navrhla napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdiť. Uviedla, že otec potvrdil svoj príjem vo výške 800 eur mesačne, no ak by to bola pravda, nemohol by vynakladať finančné prostriedky na prevádzku nákladného auta, na nový rodinný dom, na svoju výživu, ošatenie a iné osobné potreby. Jeho príjem je výsledkom jeho vlastného rozhodnutia, vypláca si ho zo spoločnosti, kde je jediným spoločníkom a konateľom, a zisk z tejto spoločnosti patrí len jemu. Otec zámerne zavádza súd, čo sa týka kúpy nehnuteľností v katastrálnom území C. A.. Poukázala tiež na to, že ju ešte v čase ich spolužitia požiadal, aby mu podpísala notársku zápisnicu o zúžení bezpodielového spoluvlastníctva manželov, čo ona napokon neurobila pre nedôveru k nemu. Z doloženej listiny vyplýva, že otec mienil kúpiť rodinný dom vo C. A. a chcel si tiež vziať úver, pričom uvedenú nehnuteľnosť napokon kúpil, hoci formálne na meno sestry. Dom si zariadil pre seba, pretože jeho sestra by si takú nehnuteľnosť nikdy nemohla dovoliť kúpiť. Súd správne prihliadol aj na sumu 75.000 eur, ktorá mu zostala k dispozícii po predaji bytu; ona sa domnieva, že túto sumu vložil na kúpu uvedenej nehnuteľnosti, a ak tak neurobil, suma 75.000 eur je tiež podstatnou skutočnosťou pre posúdenie jeho majetkových pomerov. Skutočné náklady na výživu dieťaťa činia 530 eur, a to spolu s podielom dieťaťa na nákladoch na bývanie. Ona má s dieťaťom aj ďalšie náklady ako neočakávané výdavky, napríklad na kúpu školských pomôcok, triedne fote, výlet, školské akcie a iné a to aj v súvislosti so zabezpečením jeho zdravotného stavu. V priebehu konania bolo synovi diagnostikované ADHD, dyslália a v škole mu bol pridelený asistent. Všetky zariadenia a centrá na pomoc dieťaťu musí navštevovať ona a aj znášať výdavky, na ktorých sa otec nepodieľa. Čo sa týka jeho návrhu na striedavú osobnú starostlivosť dieťaťa, otec ju nežiadal a túto navrhol až na poslednom pojednávaní zjavne účelovo v súvislosti s výživným. Podľa nej je vzhľadom na množstvo problémov so zdravotným stavom dieťaťa aj súčasné stretávanie sa otca rozsiahle. Oni ako rodičia majú veľmi narušený vzájomný vzťah, čo je samo o sebe prekážkou striedavej starostlivosti. Je v záujme dieťaťa, aby zostalo v jej osobnej starostlivosti.

12. Kolízny opatrovník vo vyjadrení k odvolaniu otca uviedol, že striedavá osobná starostlivosť je len jedna z možných riešení, ktorého indikácia musí byť starostlivo zvážená a zodpovedne uvedená do praxe, ako forma rodičovskej starostlivosti o dieťa, na ktorú sú všetci dôkladne pripravení. Nie je a nemalo by byť najmodernejšou výsadou emancipovaných rodičov dosiahnuť svoje a vyhrať v spore nad partnerom. Takáto motivácia by bola kontraindikáciou tejto formy starostlivosti a nebola by v záujme dieťaťa. Je nevyhnutné, aby rodičia intenzívne komunikovali vo vzťahu k potrebám dieťaťa a mali jednotný prístup ku všetkým okolnostiam týkajúcim sa striedavej starostlivosti. V danom prípade to zlyháva, lebo rodičia majú problém s konštruktívnou komunikáciou. Čo sa týka výživného, súd dostatočne prehodnotil materiálne zabezpečenie oboch rodičov ako aj odôvodnené potreby dieťaťa a pri určení výšky výživného vychádzal z objektívnych možností otca. Príjem otca je podstatne vyšší než príjem matky, pri plnení stanoveného výživného nebude ohrozená životná úroveň otca a zostane mu dostatočná časť príjmu na pokrytie jeho nákladov spojených s bývaním, domácnosťou a ďalšími nevyhnutnými nákladmi. Kolízny opatrovník preto navrhol napadnutý rozsudok potvrdiť.

13. Otec v následnom vyjadrení uviedol, že reálne je syn v striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov, ale rozsudok tento stav nereflektuje. On počas pobytu syna u neho zabezpečuje všetky jeho potreby, lebo matka mu na styk s ním nepripravuje žiadne oblečenie a ani ďalšie veci. Súd presunul takmer celú vyživovaciu povinnosť na neho ako na otca. Pokiaľ matka poukazovala na majetok

spoločnosti, tak skladové zásoby, či vlastný majetok spoločnosti automaticky neznamenajú zisk pre podnikateľa. Sú to peniaze investované do podnikania a nemôže sa nimi uhrádzať výživné, respektíve míňať ich na osobnú spotrebu. Čo sa týka rodinného domu vo C. A., matka uviedla len svoje domnienky, ktoré sa nezakladajú na pravde. On mal síce záujem kúpiť tento dom do svojho vlastníctva, ale neskôr zistil, že nedokáže získať úver v potrebnej výške, preto od kúpy odstúpil. Sumu 75.000 eur za predaj bytu v R. U. si mieni ponechať a v budúcnosti použiť na zabezpečenie vlastného bývania. Na druhej strane matka je vlastníčkou bytu v R. U., ktorý podľa jeho vedomostí prenajíma a tým získava ďalšie finančné prostriedky. Voči druhému dieťaťu matky má vyživovaciu povinnosť jej súčasný partner a momentálne zníženie príjmu matky by mal znášať on. Aj v minulosti sa chcel a aj do budúcnosti sa mieni podieľať na nákladoch súvisiacich s vyšetrením dieťaťa u lekárov, ale matka mu to bezdôvodne odmietala a o vyšetreniach ho ani neinformovala. On badá, že od narodenia maloletej U. matka nevenuje maloletému T. dostatočnú pozornosť, čo sa snaží kompenzovať návštevami psychológa. Je presvedčený, že ak by matka venovala dostatočnú pozornosť synovi, nemusel by v takom rozsahu navštevovať odbornú pomoc. Počas pobytu u neho na rozdiel od matky zabezpečuje synovi pravidelný režim dňa, zdravú stravu, dostatočný pohyb aj prípravu do školy a vtedy je jeho stav veľmi dobrý. Matka sa ho snažila vykresliť ako človeka, ktorý nemá záujem o svoje dieťa a neustále ho osočovala. Práve ona opakovane vyvoláva konfliktné situácie neustálym zbytočným poučovaním. Matka na jednej strane spochybnila výchovu otca, ale na druhej strane bez problémov súhlasila s tým, aby sa staral o dieťa 15 až 17 dní v mesiaci. On nechce pred súdom riešiť osobné nezhody a komunikačné problémy, ale nemôže ponechať bez vyjadrenia zavádzajúce polopравdy zo strany matky. Na podanom odvolaní zotrval.

14. Krajský súd v Nitre ako odvolací súd (§ 34 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku, ďalej len „CSP“, v spojení s § 2 ods. 1 CMP), bez viazanosti rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 65, § 66 CMP), prejednal vec bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) a po prejednaní veci urobil záver, že nie sú dané podmienky ani na potvrdenie a ani na zmenu napadnutého rozhodnutia. Preto rozsudok v napadnutej časti týkajúcej sa úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu na čas po rozvode a v súvisiacom výroku o trovách konania podľa § 389 ods. 1 písm. b) a § 391 ods. 1 CSP zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Rozsudok v I. výroku o rozvode manželstva nadobudol v dôsledku absencie odvolania právoplatnosť.

15. Podľa obsahu spisu navrhovateľka žiadala podaným návrhom svoje manželstvo rozviesť a rozhodnúť aj o úprave výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému T. N. na čas po rozvode manželstva. Súd návrhu na rozvod manželstva vyhovel a keďže proti tomuto výroku nikto odvolanie nepodal, rozsudok sa v tejto časti stal právoplatným a odvolací súd pri rozhodovaní o odvolaní otca z tejto skutočnosti aj vychádzal. Súd prvej inštancie po vykonanom dokazovaní zveril maloleté dieťa na čas po rozvode do osobnej starostlivosti matky s odôvodnením, že matka sa o dieťa riadne stará aj od doby oddeleného života manželov a neboli zistené žiadne kontraindikácie, ktoré by tomu bránili, voči čomu nemal námietky ani otec dieťaťa. Podľa obsahu spisu však otec v priebehu konania žiadal rozhodnúť o striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov s ohľadom na to, že sa o syna stará v podstate rovnakú dobu v mesiaci ako matka a pre striedavú osobnú starostlivosť sú splnené všetky podmienky. Matka túto možnosť zavrhol a odôvodňovala to účelovosťou konania otca v nadväznosti na jeho povinnosť platenia výživného. Súd prvej inštancie sa v odôvodnení rozsudku nijako nezmenil a neodôvodnil, prečo o striedavej osobnej starostlivosti nerozhodol. Otec preto v odvolaní opodstatnene namietal, že rozsudok je v tomto smere arbitrárny a nie je riadne zdôvodnený.

16. Zákon o rodine v ustanovení § 24 ods. 2 uvádza, že ak sú obidvaja rodičia spôsobilí dieťa vychovávať a ak obaja majú o osobnú starostlivosť o dieťa záujem, tak súd môže dieťa zveriť do ich striedavej osobnej starostlivosti, ak je to v záujme dieťaťa a ak budú takto lepšie zabezpečené potreby dieťaťa. Ak so striedavou osobnou starostlivosťou súhlasí aspoň jeden z rodičov dieťaťa, súd musí skúmať, či sú dané podmienky na jej realizáciu a najmä, či bude v záujme dieťaťa. Právna úprava zakotvená v § 24 ods. 2 Zákona o rodine korešponduje s Dohovorom o právach dieťaťa prijatým 20. novembra 1989, ktorý v článku 3 ods. 1 určuje, že záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom pri akejkoľvek činnosti týkajúcej sa detí, či je už uskutočňovaná verejnými alebo súkromnými zariadeniami sociálnej starostlivosti, súdmi, správnymi alebo zákonodarnými orgánmi. Článok 8 ods. 1 Dohovoru predpokladá, že štáty, ktoré sú zmluvnou stranou Dohovoru, vynaložia všetko úsilie na to, aby bola uznaná zásada, že obaja rodičia majú spoločnú zodpovednosť za výchovu a vývoj dieťaťa a základným zmyslom starostlivosti musí byť pritom záujem dieťaťa. Rovnako aj listina základných práv a slobôd vo svojom článku 32 ods. 1 v spojení

s ods. 4 určuje, že rodičovstvo a rodina sú pod ochranou zákona, pričom starostlivosť o deti a ich výchova je právom rodičov, deti majú právo na rodičovskú výchovu a starostlivosť.

17. V zmysle čl. 5 Zákona o rodine záujem maloletého dieťaťa je prvoradým hľadiskom pri rozhodovaní vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. Pri určovaní a posudzovaní záujmu maloletého dieťaťa sa zohľadňuje najmä úroveň starostlivosti o dieťa, bezpečie dieťaťa, ako aj bezpečie a stabilita prostredia, v ktorom sa dieťa zdržiava, ochrana dôstojnosti, ako aj duševného, telesného citového vývinu dieťaťa, okolnosti, ktoré súvisia so zdravotným stavom dieťaťa alebo so zdravotným postihnutím dieťaťa, ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do jeho dôstojnosti a ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do duševnej, telesnej a citovej integrity osoby, ktorá je dieťaťu blízkou osobou, podmienky na zachovanie identity dieťaťa a na rozvoj schopností a vlôh dieťaťa, názor dieťaťa a jeho možné vystavenie konfliktu lojality a následnému pocitu viny, podmienky na vytváranie a rozvoj vzťahových väzieb s obidvomi rodičmi, súrodencami a s inými blízkymi osobami, využitie možných prostriedkov na zachovanie rodinného prostredia dieťaťa, ak sa zvažuje zásah do rodičovských práv a povinností.

18. Súd pri rozhodovaní o výkone rodičovských práv a povinností alebo pri schvaľovaní dohody rodičov musí rešpektovať právo maloletého dieťaťa na zachovanie jeho vzťahu k oboj rodičom a prihliadať na záujem dieťaťa, najmä na jeho citové väzby, vývinové potreby, stabilitu budúceho výchovného prostredia a na schopnosti rodičov vzájomne sa dohodnúť na výchove a starostlivosti o dieťa. Súd musí dbať, aby bolo rešpektované právo dieťaťa na výchovu a starostlivosť zo strany oboch rodičov a na udržiavanie pravidelného, rovnocenného a rovnoprávneho osobného styku s obidvomi rodičmi (§ 24 ods. 4 Zákona o rodine). Rodičovské práva sú zakotvené v § 28 Zákona o rodine a pri záujme aspoň jedného z rodičov je zverenie dieťaťa do striedavej osobnej starostlivosti štandardným postupom; len vo výnimočných prípadoch to tak nie je a túto výnimočnosť a dôvod pre nemožnosť striedavej starostlivosti súd musí skúmať a svoje rozhodnutie v tomto smere musí aj presvedčivo odôvodniť. V zmysle zákona o rodine obaja rodičia sú spôsobilí vychovávať dieťa, pokiaľ nie je preukázaný opak. Striedavá starostlivosť chráni záujem zachovať dieťaťu oboch rodičov a umožňuje mu zachovať aspoň rekonštruovanú rodinu, keď už došlo k rozchodu alebo rozvodu rodičov; ide o alternatívu, ktorá deťom pomáha prekonať adaptáciu na zmenu vzťahových pomerov. Rodičia musia spolu komunikovať, mať na mysli v prvom rade záujmy svojho dieťaťa a vytvoriť si takú formu interakcie, ktorá nebude svojim konfrontačným charakterom na dieťa doliehať. Snahou predostierať dieťaťu problematický obraz druhého rodiča sa môžu aktívne podpísať na možných negatívnych dopadoch v jeho vývine. Rozhodnutie súdu vo veci úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu má vždy vychádzať zo spoľahlivo zistených skutočností ovplyvňujúcich výchovnú spôsobilosť a vyživovaciu povinnosť oboch rodičov ako aj zo spoľahlivo zistených skutkových okolností danej veci. Odôvodnenie rozhodnutia musí byť v nadväznosti na to presvedčivé tak, ako to súdu ukladá ustanovenie § 220 ods. 2 CSP.

19. Odvolací súd po prejednaní veci dospel k záveru, že odvolanie otca bolo podané opodstatnene, pretože súd prvej inštancie (bod 13. odôvodnenia rozsudku) skutočne svoje rozhodnutie neodôvodnil dostatočne v nadväznosti na výsledky vykonaného dokazovania tým, prečo sa nijako nezaoberal návrhom otca na striedavú osobnú starostlivosť dieťaťa, s ktorým sa otec veľmi rozsiahlo stretáva a počas styku sa oň riadne stará. Pritom nie je podstatné, v akom štádiu konania otec tento návrh podal. Súd zverenie dieťaťa matke zdôvodnil len tým, že ona sa o dieťa náležite stará a neboli u nej zistené žiadne kontraindikácie. Takéto zhodnotenie v nadväznosti na návrh otca na zverenie dieťaťa do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov je absolútne nedostatočné. Absentuje teda zhodnotenie toho, prečo súd nepovažoval návrh otca v tomto smere za dôvodný a prečo neaplikoval ustanovenie § 24 ods. 2 Zákona o rodine, podľa ktorého: „Ak sú obidvaja rodičia spôsobilí dieťa vychovávať a ak majú o osobnú starostlivosť o dieťa obidvaja rodičia záujem, tak súd môže zveriť dieťa do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov, ak je to v záujme dieťaťa a ak budú takto lepšie zaistené potreby dieťaťa. Ak so striedavou osobnou starostlivosťou súhlasí aspoň jeden z rodičov dieťaťa, tak súd musí skúmať, či bude striedavá osobná starostlivosť v záujme dieťaťa.“ V tomto prípade odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie je bez ďalšieho zhodnotenia a uvedenia ďalších dôvodov nedostačujúce, nezrozumiteľné a neobjasňujúce. Súd nezistil a nekonštatoval prekážky, ktoré by pri takom širokom rozsahu upraveného styku otca so synom bránili zvereniu dieťaťa do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov. Pri posudzovaní opodstatnenosti návrhu otca na zverenie dieťaťa do striedavej osobnej starostlivosti súd mal zohľadniť a zdôvodniť aj schopnosť rodičov dohodnúť sa na výchove, schopnosť komunikovať a aj samotnú stabilitu výchovného prostredia dieťaťa, ktorá je jednou zo základných podmienok na jej nariadenie.

20. V preskúmvanej veci otec dôvodne v odvolaní namietal vadu nedostatočného odôvodnenia rozsudku v zmysle § 365 ods. 1 písm. c) CSP, podľa ktorého odvolanie možno odôvodniť tým, že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Táto vada spočíva predovšetkým v nedostatočnom odôvodnení rozsudku súdu v podstatných otázkach, od ktorých záviselo správne rozhodnutie veci v časti týkajúcej sa striedavej osobnej starostlivosti maloletého dieťaťa a v nadväznosti na to aj rozhodnutia o vyživovacej povinnosti. V dôsledku toho je v tejto časti rozsudok nepresvedčivý a táto skutočnosť je sama osebe dôvodom na jeho zrušenie a vrátenie veci na ďalšie konanie. Rozhodnutie je vo všeobecnosti nepreskúmateľné vtedy, ak jeho písomné vyhotovenie neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu (obdobne stanovisko Občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 3.12.2015, publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky 1/2016 pod č. 2). Za nedostatok zásadného vysvetlenia dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu totiž treba považovať predovšetkým absenciu dôvodov vysvetľujúcich právny záver súdu v otázke, od riešenia ktorej bolo rozhodnutie súdu závislé.

21. Napokon odvolací súd konštatoval, že ani vo výroku o určení vyživovacej povinnosti otca sa súd prvej inštancie riadne nevysporiadal so všetkými okolnosťami ovplyvňujúcimi možnosť oboch rodičov dieťa vyživovať. Súd zhodnotil aktuálne možnosti otca a matky, u ktorej však nijako neposúdil to, akou mierou sa na nákladoch domácnosti a na jej výžive podieľa jej partner, t. j. aké sú jeho príjmy a majetkové pomery, ktoré ovplyvňujú jej schopnosť vyživovať maloletého T. N. (bol 22. odôvodnenia rozsudku). Nerealizoval a neuviedol tak všetky skutkové zistenia a právne závery z pohľadu ustanovenia § 75 prvej vety Zákona o rodine, podľa ktorého pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Súd mal teda zhodnotiť, aké má maloleté dieťa potreby, aké sú náklady na jeho výživu, aké sú overené príjmy otca aj matky, partnera matky, aké sú nutné náklady na strane otca, aké sú nutné náklady v rodine matky, akou sumou môže na výživu dieťaťa prispievať osobitne matka a osobitne otec s prihliadnutím na ich príjmy, majetkové pomery a ďalšie vyživovacie povinnosti. Nie je tiež zrejmé, z akého dôvodu súd k nákladom na výživu dieťaťa počítal aj náklady nájomného, keď z obsahu odôvodnenia rozsudku nevyplýva, kto má povinnosť platiť náklady za užívanie bytu, t. j. kto má uzavretú zmluvu v súvislosti s vlastníctvom a užívaním bytu. Otec navyše v odvolaní namietal, že matka je vlastníčkou bytu v R. U., ktorý podľa jeho vedomostí prenajíma a tým získava ďalšie finančné prostriedky.

22. S ohľadom na uvedené odvolací súd prijal záver, že otec v podanom odvolaní dôvodne namietal nezdôvodnenie opodstatnenosti zverenia maloletého dieťaťa do osobnej starostlivosti matky vzhľadom na ním prednesený návrh na zverenie dieťaťa do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov ako aj určenie výživného v nadväznosti na nedostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia v súvislosti s nezistenými a nekonštatovanými príjmami v súčasnej rodine matky, t. j. u partnera matky, ktoré nesporne vyživovaciu schopnosť matky ovplyvňujú. Odvolací súd z opísaných dôvodov rozsudok súdu prvej inštancie s výnimkou právoplatného výroku I. podľa § 389 ods. 1 písm. b) a § 391 ods. 1 CSP zrušil a vec v tejto časti vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie súdu prvej inštancie, ktorý v ďalšom konaní opätovne vypočuje účastníkov konania na ich aktuálne vzťahy, majetkové pomery ako aj schopnosti oboch rodičov dieťa vychovávať. Zároveň posúdi opodstatnenosť návrhu otca na zverenie dieťaťa do striedavej osobnej starostlivosti maloletého dieťaťa, zameria sa tiež na zistenie aktuálnych rodinných pomerov, majetkových pomerov rodičov a ich celkových vzťahov k maloletemu dieťaťu. Vykoná dokazovanie na zistenie príjmov a majetkových pomerov partnera matky, s ktorým matka žije v spoločnej domácnosti a ktorý má mať k nej ako aj k maloletej U. zákonnú vyživovaciu povinnosť. Navyše v ďalšom konaní preverí aj ďalšie skutkové tvrdenia, ktoré matka aj otec uvádzali v odvolacom konaní a ktoré sa týkali ich príjmov a majetkových pomerov.

23. Súd prvej inštancie teda vo veci nanovo rozhodne viazaný právnym názorom odvolacieho súdu (§ 391 ods. 2 CSP) a svoje nové rozhodnutie odôvodní tak, aby spĺňalo požiadavky vyplývajúce z ustanovenia § 220 ods. 2 CSP, podľa ktorého odôvodnenie súdu musí byť presvedčivé. Pre rozhodnutie o zverení dieťaťa do osobnej starostlivosti matky za situácie, že otec podal návrh na zverenie dieťaťa do striedavej osobnej starostlivosti a že sa so synom rozsiahlo stretáva, nemôže postačovať len súdom prvej inštancie prezentovaný dôvod, že matka a o dieťa doposiaľ riadne starala a neboli zistené kontraindikácie. Také odôvodnenie totiž z pohľadu právnej úpravy nemôže byť postačujúce. Na základe

doposiaľ vykonaného dokazovania ako aj dokazovania, ktoré bude ďalej vykonané, súd prvej inštancie doposiaľ zistený skutkový stav a aj skutkový stav, ktorý bude zistený v ďalšom konaní, podrobne zhodnotí a relevantne právne posúdi aj čo do výchovného prostredia a aj čo do rozsahu vyživovacej povinnosti. V novom rozhodnutí rozhodne zároveň aj o trovách konania, vrátane trov konania odvolacieho (§ 396 ods. 3 CSP).

24. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419, § 420, § 421 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii.

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).